

Telemark Kunstsenter
Liegata 8, Skien

19.11.16—15.01.17

When Species Meet

Christy Gast, Søsja Jørgensen,
Tove Kommedal, Jean Painlevé,
Kjersti Vetterstad
Kurator: Karolin Tampere

Innhold

4

Når arter møtes
tekst av Karolin Tampere

12

Christy Gast

16

Søssa Jørgensen

20

Tove Kommedal

24

Kjersti Vetterstad

26

Jean Painlevé

28

Onsdagsprogram
i utstillingsperioden

Når arter møtes

Karolin Tampere

“Å eksistere som et individ er en umulighet, vi huser og er avhengige av flere bakterier enn egne celler.”

Hva skjer om vi lar dyr, planter og mikroorganismer være med på å bestemme egen fremtid? Og hva skjer om vi mennesker åpner for å fortolke uttrykk i et bredere og mer inkluderende perspektiv? “When Species Meet” er en utstilling som består av skulptur, video, performance, lyd, tekst, installasjon og forelesinger. Kunstnere, tenkere og forskere har blitt invitert til å belyse og spekulere over nåværende og fremtidige forhold mellom mennesket og andre levende organismer på jorda.

“When Species Meet” kan handle om så mangt; det er som alltid åpent for deg kjære besøk, å bringe inn dine tanker, referanser og inntrykk og la disse møte de utstilte verkene som sammen danner vinterens utstilling på

Telemark Kunstsenter. Folderen du holder i er ment å fungere som en veiviser, en hånd,

en pote eller en snute som geleider deg fra verk til verk med nødvendig praktisk informasjon, samtidig som den stiller noen spørsmål en kan tygge på underveis.

Du inviteres nå til et fabulerende rom som på sitt beste stimulerer tanker og følelser knyttet til all type sameksistens, på likere vilkår. Vi er alle preget av størrelser slik som tid, kropp og rom, vi er vertskap for millioner av andre arter. Ordet “arter” handler egentlig grunnleggende om å definere forskjell. Vi lever med hverandres forskjeller. Her skal vi grunne nærmere over at vi er avhengige av andre levende organismer i forskjellige størrelser, former og fasonger. Når ordet “arter” brukes her handler det om å understreke inkluderingen av et mangfold av levende organismer slik som for eksempel liljer, frosk, hester og tarmbakterier.

Tittelen “When Species Meet” er lånt av feministen, biologen og vitenskapshistorikeren Donna J. Haraway sin bok med samme navn fra 2008. Der betrakter Haraway menneskets interaksjoner med forskjellige typer insekter og dyr, spesielt husdyr, og oppfordrer oss til å se på mennesket og dyr som

ledsager-arter (companion species). I stedet for å tenke på mennesket som noe enestående, ser hun relasjonen mellom mennesker og dyr som en grunnleggende sameksistens (becoming with).

“When Species Meet” tar opp tråden som ble spunnet i vårens utstilling “FUTURUM-vi flytter fjell”. Der sto drøffinger rundt rettighetene til jord, vann, frø, skog og luft i sentrum. Det tok for seg jordas elementer; atmosfæren, skoger og jordsmonn samt planter, og undersøkte nødvendige økologiske prosesser i de parallelle, komplekse systemene vi er omgitt av. “FUTURUM” spurte hvordan forvaltning og lovverk ville sett ut dersom en tok perspektivet til disse levende elementene i betraktning ved pågående utvinning, administrasjon og vedlikehold.

Magiske tegninger, domstoler og kaos

Menneskets forhold til andre dyr er som kjent gammelt. I grottemalerier og runer ser en fantastiske avbildninger og skildringer av dyr og hendelser. Noen ganger viser bildene og tegnene kanskje til ønskede jaktscener, andre ganger fungerer

de som en hyllest til en parallell eksistens, en samarbeidspartner ved jakt, en magisk hjelper. Kan en si at mennesket – som i løpet av hundretusen år har levd i tett samvær, og til tider også overlevd på grunn av sameksistensen med andre dyr også har blitt formet av disse relasjonene? At dagens menneske dermed har et nedarvet behov for slike samvær? Det som er sikkert er at dyr har vært sentrale i menneskets liv allerede langt tilbake. Kunsthistorien slik vi kjenner den idag begynner ofte med grottemalerier, slik som for de kjente avbildningene av for eksempel hester i Lascaux i Frankrike.

I middelalderen var det vanlig å se dyr i byer og tettsteder; der gryntet kanskje griser blant drøvtyggende kyr, sauer og vrinskende hester. Hunder, høns og gjess blandet sine lyder i et kakofoni av sikkert uventede og til tider komiske hendelser og møter. Samtidig ble dyr menneskeliggjort på måter vi kan forundre oss over idag. Morten A. Strøksnes forteller i Havboka at dyr – i fra Middelalderen og helt opp til 1800-tallet kunne bli stilt for retten for å ha forbrutt seg på menneskeskapte lover. Alt fra rotter til tusenbein og hunder ble siktet og

fengslet for uanstendig oppførsel eller til og med mord. Det fortelles om spurver som kvitret for høyt under en gudstjeneste og ble sikket, og en gris ble dømt for å ha angrepet småbarn. Der var også en episode med et esel som ble frikjent fordi en prest kunne vitne om at dyret hadde levd dydigt tidligere i livet.

Fremtidens byer

Om du bor i byen kan du sikkert si deg enig i at det ikke lenger er så mange dyr å treffe på, i hvertfall ikke de en kan se ved første øyeblikk. Hunder og katter, duer og andre fugler samt en og annen rev og politihest er synlig i bybildet. Skyldes dagens fremmedgjorthet fra naturen og fra oss selv, at dyr i økende grad har blitt fjernet fra vårt daglige urbane liv? Dyr bringer inn elementer av slapstick og anarki i en smart, profesjonell og striglet offentlighet preget av forretninger. De gjør fra seg på overraskende steder eller overtredet andre mer eller mindre synlige kulturelle normer.

Ved å spekulere og forestille seg en grønnere fremtidsby med blandede innbyggere, inkludert ville og tamme dyr, dannes muligheter for å fremkalle våre økologiske

sensibiliteter. I Kjersti Vetterstads lydinstallasjon “Nytt fra ingensteds” blir publikum med på en guidet tur inn i en fremtidig, utopisk versjon av Skien. Verket er inspirert av den engelske kunstneren, designeren og sosialisten William Morris sin roman “News from Nowhere (or An Epoch of Rest)” fra 1890, som kombinerer utopisk sosialisme med science-fiction. Lydbildet i verket tar utgangspunkt i en fantasi om hvordan landskapet i området rundt Telemark Kunstsenter ville høres ut i en verden hvor mennesket lever sammen med, og ikke på bekostning av andre levende vesener.

Dersom menneske – dyr relasjoner hjelper oss til å bli mindre konkurransedrevne og begjærlige på å anskaffe oss ting, kanskje deres tilstedeværelse i våre liv jobber mot den destruerende etos drevet av verdensøkonomi, individualisme og konsumpsjon. Kanskje disse felleskapene riktig nokkan gjøre oss mindre tilpasningsdyktige i regimer som drives av effektivitet og kontroll, som er en betingelse for kapitalistisk produksjon?

Dyr har en evne til å være en konstant forstyrrelse i våre liv, og de agerer med uforutsigbare

eventualiteter, de rømmer, sloss, får plutselige sykdommer og skader samt oppfører seg komisk passende.

Skogens ingeniør gjennom konstruerte byggverk og kanaler

For lokalfolk i Telemarkstraktene er det kanskje ingen nyhet at området er kjent for å huse den største beverbestanden i Norge. På Høgskolen i Telemark holder også noen av Europas ypperste beverspesialister til. En av disse, Frank Narve Rosell kommer og foreleser på Telemark Kunstsenter sitt onsdagsprogram i januar. Gjennom å møte professoren som har fordypet seg i hvordan bevere og hunder kommuniserer via lukt vil vi både bli utfordret og klokere på hvordan disse parallelle og usynlige (for mennesket) “språk” utarter seg. Rosell sin nærmeste kollega, border collie Tapas, vil også bidra til forelesingen med praktiske og konkrete eksempler.

Imens beverene Kari, Birgit og Ørjan holder til i lokale innsjøer, treffer vi i utstillingen på en beverfigur som kjører motorbåt gjennom kanalene i byen Venezia. Biologer kjenner beveren som ingeniører av økosystemer, i stand til å forvandle skoger til

enger og den minste bekk til en vid dam. I Christy Gast sin video “Castor Magellanica” (2015), ser vi en bever imens den måler opp en av menneskehetens ypperste prestasjoner av marint ingeniørarbeid.

Siden 2010 har Gast jobbet med “Ensayos”, et forskningskollektiv som har fokus på økologiske og kulturelle problemstillinger i Tierra del Fuego, en øygruppe rett nedenfor sørspissen av Sør-Amerika. Her regnes den kanadiske beveren som en invaderende art og en plage. Opprinnelig ble beveren importert av Peron administrasjonen i Argentina i 1948, for å anspore økonomisk utvikling basert på fangst og salg av pels, men etter at verdien av pelsen krasjet ble dyret stort sett glemt. Beveren trivdes godt og krysset til og med Magellanstredet for å kolonisere det søramerikanske kontinentet. På 1980-tallet signerte Chile og Argentina sin første bi-nasjonale avtale om å utrydde dyret.

Via observasjoner i området fant samarbeidspartnerne i “Ensayos” ut at beveren selv var fraværende fra alle diskusjoner om dennes egne fremtid i skjærgården. Gruppen begynte dermed å undersøke måter å

kunne inkludere dyret på. Bever-drakten en kan se i videoen, er laget av Gast slik at kunstnere, forskere og lokalbefolkningen i Tierra del Fuego kunne øve seg på å representere dyret i ulike diskursive formater. I Venezia ble drakten båret av en lokal aktivist. Aktivisten er del av en gruppe som jobber for å verne en øy i Venezia som var brukt som karantene for varer, og mennesker smittet med byllepest i middelalderen.

Som del av Christy Gasts verk for “When Species Meet”, vil publikum få en unik mulighet til å bli med på beversafari sammen med beverspesialister. Dette vil skje på kveldstid, den tiden på døgnet hvor beveren er mest aktiv. Følg med på nettsidene til kunstsenteret!

Det usynlige livet i dypet

Hva skjuler seg egentlig under deg når du svømmer i havet en varm sommerdag? En kan fort skvette ved tanken på alt det som kan være der, men som en ikke ser. For den nysjerrige finnes det idag mange muligheter til å finne ut av det. Vi har detaljrike dokumentarer fra National Geographic, 3D kino som viser Hvithaien sin

hverdag og avanserte akvarier i dyreparker. Men allikevel sitter en fortsatt igjen med litt av skjegget i postkassen. Det er nemlig ca 3% av livet i de store havene våre som ennå er oppdaget. Det sies at vi vet mer om stjernehimmelen og det fjerne univers, enn om havbunnen vår. På biolog og filmskaper Jean Painlevé sin tid visste en nok enda mindre. Painlevé var en av de første filmskapere til å filme under vann og opererte under credoet “Science is fiction”. Fra og med året 1927 skapte han utallige kortfilmer for både publikum og forskere. Som om natur-programlederen David Attenborough ville møtt surrealistenes mest kjente kunstner Salvador Dali, inneholder filmene hans vitenskap, musikk og vittig historiefortelling med subtile kommentarer til mennesket og dets forhold til seg selv og andre dyr. Utifra et kanskje nå gammeldags og antroposentrisk ståsted ser en seg selv i dyret. Filmene har forvandlet, til tider absurd og utenomjordisk, dokumentasjon av det marine livet til for eksempel sjøhester, blekksprut og andre bløtdyr, til å bli delikate dansere i sine egne flytende balletter. Ved fire anledninger vil to av Painlevé’s mest kjente filmer vises som del

av “When Species Meet”. En vil få et innblikk i kjærlighetslivet til blekkspruten i “Love Life of the Octopus (Les Amours de la pieuvre)” fra 1965, og se nærmere på familieforholdene til sjøhester i “The Seahorse (L’ Hippocampe)” fra 1934. Filmene til Jean Painlevé har nylig blitt restaurerte og har derfor ikke så ofte blitt vist for et publikum i Norge.

Over sletter i galopp

Det blir sagt at mennesker som har kontakt med dyr har bedre helse. Dyrene kan bidra psykologisk og emosjonelt samt gi et rom hvor konkurranse og prestasjon ikke er tilstede. Det finnes flere studier som viser til ulike helseeffekter, blant annet lavere blodtrykk, lavere stresshormon nivå og opplevelse av mestring. Dyr, særlig hund og hest, gir mange mennesker også viktig inspirasjon til fysisk aktivitet.

I Søsna Jørgensen sin video “Tingeling” (2015) får vi et glimt fra et hesteliv og menneskets forsøk på å ta del i det. Gjennom å praktisere “horsemanship”, som kan forklares som en type hestehåndtering og hestetrening basert på grunnleggende forståelse av hestens medfødte

instinkter og atferd, får vi høre om den lange veien mot rehabilitering og positiv endring av atferd. Jørgensen prøver å imøtekomme det hun tolker som denne hestens behov, og i sin tilnærming erkjenner hun at vi er det vi gjør hverandre til. I en slik fysisk kommunikasjon mellom menneske og dyr ligger samværet nærmere en dans enn ord. I verket møter vi kunstneren som til daglig utøver, prøver, feiler og eksperimenterer med språk i denne relasjonen. Som del av utstillingen blir brokker av Jørgensen sitt språk og fortellinger presentert gjennom korte poetiske tekster i sin performance “Dyrene mine mener jeg bør holde munn og lytte, men ørene mine er små og vanskelige å røre på”.

Når det gjelder husdyr, kan de sees på som ambassadører for et generelt større dyreliv og gjennom denne nære sameksistensen kan empati og kunnskap øke, også i relasjon til villlevende dyr.

En frossen flokk

“Lukk øynene dine nå. Pust inn. Pust ut. Åpne øynene dine igjen, se ned, føttene dine har blitt svarte, der er nå lange klør på ru hud istedenfor små tær.

Du prøver å gå på dem, skumper litt ubalansert bortover. Nesen din skifter form, nå skinner den også svart i refleksjonen fra lyset. Et hardt nebb klart for å kakke, plukke og krakse. “Kraa kraa”, en kjent lyd, men den gir nå gjenklang i din kropp. Du føler deg lett, løfter armene, dekket av fint dun, lange og korte fjær i grått og svart.”*

På vinterstid i grålysningen, flyr det kråker i store flokker innover Skien sentrum og andre tettsteder i Norge. For ornitologer er dette et kjent syn, det er kråketimen og på folkemunne ofte kalt kråketing. Fuglene samles nærmere folk om natfa på felles sovesteder, for å beskytte seg mot potensielle rovdyr og ugler.

Er det viktig for oss mennesker, for vårt velbefinnende eller vår selvrealisering å leve i felleskap med andre arter? Er det viktig for klimaet at vi lever i slike forhold?

Kråka er en fugl som har inspirert mange negative ord og uttrykk i vårt daglige språk. Et hus kan sies å se ut som ett “kråkeslott”,

en vet å holde seg unna en “ugagnskråke” og kanskje noen har skrift som ligner på “kråketær”. Ingen annen norsk fugleart har så mange uheldige begreper knyttet til seg, noe som aktivt bidrar til å gi kråka et dårlig rykte.

I sitt prosjekt “dEFINISJONSMAKT”, ønsket Tove Kommedal å gi kråka og dens dårlige rykte en oppreisning. Som et resultat av et bestandsregulerende tiltak, iverksatt på Jæren i 2012, er det skuddpremie på kråker. Kunstneren har derfor tatt utgangspunkt i kråkas døde kropp og med dette stilt seg en rekke spørsmål. Hva kan kråka brukes til? Hvordan ser dette ut i en ernæringsmessig sammenheng? Kan den brukes metaforisk eller spiritielt? Kommedal har utforsket forskjellige tilnærminger til den døde fuglekroppen som materie. I samarbeid med Gastro-nomisk institutt ved Måltidets Hus i Stavanger har det blitt servert kråkekjøtt i middagsretter og kanapeer. Besøkere på hennes tidligere utstillinger har kunnet smake på dette i bytte mot å fylle ut skjemaer med spørsmål om tekstur, smak og følelsen av å spise kråke. Med dette ble denne fuglen også undersøkt som en potensiell kilde til protein. I “When Species Meet” presenteres noen utvalgte verk fra prosjektet

“dEFINISJONSMAKT”, slik som nedskutte kråker fra Jæren i “Flokk med Trofè – Corvus cornix (2015)” og skulpturen “Momento mori I Corvus Cornix (2015)”.

Voff voff, oooooo ooooouu
oooouu, mjauuu, bræææææk,
voouff vouuff, knegg, muuuu,
vrinsk, piip.

(ps. Hunder og andre dyr er også velkomne på Telemark Kunstsenter i denne utstillingsperioden)

KAROLIN TAMPERE er gjestekurator ved Telemark Kunstsenter i 2016. Hun er billedkunstner og kurator utdannet fra Kunsthøgskolen i Bergen og De Appel Curatorial Training Program i Amsterdam.. Gjennomgående er hennes praksis preget av at kunst som arena har en sosiopolitisk dimensjon med kritisk ansvar. Karolin har undervist ved kunsthøgskoler og samarbeidet med kunstinstitusjoner i Norge og internasjonalt.

* Fra publikasjonen dEFINISJONSMAKT av Tove Kommedal (2015). Sitatet er lånt fra teksten Perspektivforsknyninger av Karolin Tampere, s.64

Christy Gast

I Christy Gast sin video “Castor Magellanica”, kan vi se en beverfigur i en flott motorbåt av tre cruise gjennom kanalene i byen Venezia. Biologer kjenner beveren som ingeniører av økosystemer, i stand til å forvandle skoger til enger og den minste bekk til en vid dam. Filmen fanger beveren imens den måler opp en av menneskehetens ypperste prestasjoner av marint ingeniørarbeid. I løpet av Oppdagelsestiden var Aquapolisen i Venezia et senter for utforskning og handel når Europa utvidet sin rekkevidde over hele verden.

I løpet av hele filmen fyller beveren midten av bildet. Uten å være innfødt driver den seg fremover, med letthet og passivitet, gjennom et

urbant vannlandskap, noe som virker åpenbart veldig behagelig. Men hvorfor blir vi bedt om å se på denne beveren?

Siden 2010 har Gast jobbet med “Ensayos”, et forskningskollektiv med fokus på økologiske og kulturelle problemstillinger i Tierra del Fuego, en øygruppe rett nedenfor sørspissen av Sør-Amerika. Her regnes den kanadiske beveren som en invaderende art og en plage. Opprinnelig ble beveren importert av Peron administrasjonen i Argentina i 1948, for å anspore økonomisk utvikling basert på fangst og salg av pels, men etter at verdien av pelsen krasjet ble dyret stort sett glemt. Beveren trivdes godt og krysset til og med Magellanstredet for å kolonisere

det søramerikanske kontinentet. På 1980-tallet signerte Chile og Argentina sin første bi-nasjonale avtale om å utrydde dyret.

Via observasjoner i området fant samarbeidspartnerne i Ensayos ut at beveren selv var fraværende fra alle diskusjoner om dennes egne fremtid i skjærgården. Gruppen begynte dermed å undersøke måter for å kunne inkludere beveren. Metodene kom til gjennom studier, empatiske re-enactments og utvikling av en rekke parfymen, alt lagt til rette for kommunikasjon med denne dyret. Bever drakten vi ser i videoen er laget av Gast slik at kunstnere, forskere og lokalbefolkningen i Tierra del Fuego kunne øve seg på å representere dyret i ulike diskursive formater. I Venezia ble kostymet båret av en lokal aktivist, del av en gruppe som jobber for å verne øya som var brukt som karantene for varer og mennesker smittet med byllepest i middelalderens Venezia. Han navigerte kanalene med enkelheten til en innfødt, men i skikkelse av en koloniasator.

CHRISTY GAST er billedkunstner med base i New York og som arbeider på tvers av medier som gjenspeiler hennes interesse for spørsmål om økonomi og

miljø. Gast sitt arbeid stammer fra omfattende forskning og besøk til steder som hun tenker på som ”omstridte landskaper. Disse spenner fra beverherjede sub-antarktiske skoger, til et fjell i Phoenix som gjennomgår en politisert navneendring, til de omfattende konstruerte kanaler og diker rundt Lake Okeechobee som avleder vann fra Everglades. Hun er interessert i steder hvor det er tegn på konflikt i menneskelige begjær, og hun sporer, oversetter eller speiler disse konfliktene gjennom sin kunstpraksis. Siden 2011 har hun jobbet med en rekke videoer, forestillinger og undersøkelser med “Ensayos”, et nomadisk forskningskollektiv med fokus på økologiske og kulturelle problemstillinger i Tierra del Fuego. “Ensayos” ble grunnlagt av chilenske kurator Camila Marambio 2011. Gast sitt arbeid har vært utstilt ved MoMA/P.S.1 Contemporary Art Center, Performa, Artists Space, Harris Lieberman Gallery and Regina Rex in New York; the Perez Art Museum of Miami, Bass Museum of Art, de la Cruz Collection, Locust Projects, Casa Lin og Gallery Diet i Miami; samt Mass MoCA, the American University Museum, L.A.C.E., High Desert Test Sites, Centro Cultural Matucana 100 og Kadist Foundation Paris.

Christy Gast

"Castor Magellanica", 2015
Video, 24 min. Videostill

Christy Gast

"Vicuña, Valley of the Dammed", 2015
Photo

Søssa Jørgensen

“Dyrene mine mener jeg bør holde munn og lyfte, men ørene mine er små og vanskelige å røre på”

Performance og tekst, 2015

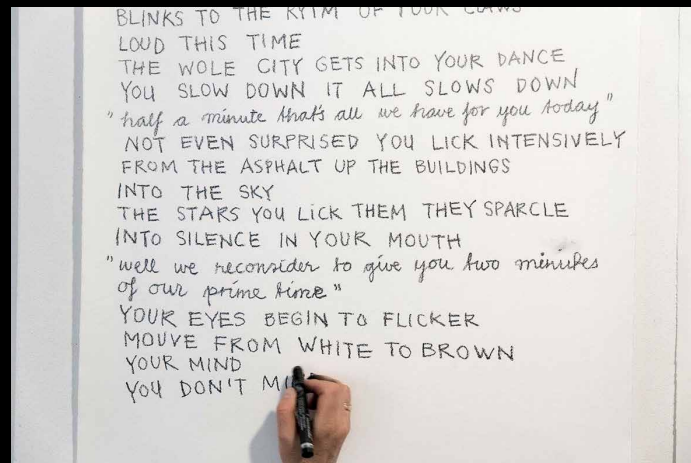
“Jeg så for meg en hund, en hest og en hane som hjelpeløst ble påvirket av den overveldende storbyen, forestilte meg kontrasten mellom dyret og det urbane. Hunden eser til en enorm skapning som kan slikke så byens elektrisitet kortslutter og byen mørklegges, mens hesten skjener vilt ut på Manhattan, vikler seg inn og setter seg fast i infrastrukturen, instinktene blir katastrofale i møtet med byen.”

Howdan påvirker dyrene oss som mennesker om vi slipper dem inn på oss? Hva salgs sinnstilstand kreves? Hva tenker eller føler de om oss? I det siste har forståelse for og kontakt med dyr fått en fornyet interesse og utbredelse også i academia. Men har den potensielle kontakten egentlig en verdi, og hvilke verdier er det i såfall snakk om? Gjennom vår kulturhistorie finnes det utallige eksempler på dyrenes høyt verdsatte rolle. Det gjelder spesielt hesten, som har vært en formidler mellom mennesket og det hinsidige. Hesten var en skapning som ga menneske-dyret bedre forståelse av naturen og gudeverdenen. Finnes fortsatt noe av dette abstrakte og verdifulle i relasjonen mellom

hest og menneske? Våre husdyr og kjæledyr er speil, men det kan være vanskelig å tolke speilbildet og omsette den potensielle informasjonen til handling. Mange prøver, øver, leser og får hjelp av profesjonelle trenere til dette. Dette har utviklet seg til en industri, som balanserer mellom følelser, myter og fakta. Hobby og næring. Viktig og uviktig. Men hvordan kan jeg som kunstner bruke, foredle og formidle erfaringene og opplevelsene med disse dyrene?

SØSSA JØRGENSEN (f. Oslo, 1968), er bosatt i Skiptvet og arbeider i Skiptvet/ Oslo og Gildeskål. Hun er utdannet billedkunstner ved Kunstakademiet i Trondheim (1995) og landskapsarkitekt ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, (2012). Parallelt til individuelt arbeid som omfatter video,

fotografi, lyd og performance, har hun formidlet, skrevet om og undervist i samtidskunst. Sammen med Yngvild Færøy og BallongMagasinet står hun bak en mengde lydkunst og radioproduksjoner. I 1993 startet hun Balkong sammen med Geir Tore Holm. Med deres eget hjem som visningssted, ble spørsmål om hva kunst kan være og i hvilke sammenhenger den inngår i, sentralt for deres arbeid med kunst som praktisk dialog. Kunstpraksisen relatert til hjemlige erfaringer har ført til andre samarbeid, bl.a. med de thailandske kunstnerne Kamin Lertchaiprasert og Rirkrit Tiravanija. Sammen etablerte de “Sørfinnset skole/the nord land” (2003-) i Gildeskål, Nordland. Dette prosjektet har fokus på naturbruk, kunnskapsutveksling og småskala arkitektur. Arbeidet med “Sørfinnset skole/ the nord land”, skal vare evig. Det er en god skole for å lære om samarbeide, erfaring og vise hva landskapet, naturen og økologien kan gi kunsten. For seks år siden flyttet Jørgensen og Holm ut til småbruket Øvre Ringstad i Skiptvet, Østfold. Nå er et stående mål å bruke livet og dagene på meningsfulle vis; kombinere teori og praksis, det urbane og rurale, natur og kultur, det sosiale og private.

Tove Kommedal

Det som er viktig for meg, er å gi kråka og dens dårlige rykte en oppreisning. Men enda viktigere er det å understreke kunstens rolle som kritisk røst i samfunnet. I arbeidsprosessen har jeg undersøkt kråkematerialet på flere måter: som trofé, som mat og som memento mori-objekt.”

“I grålysningen der hvor jeg bor, flyr kråkene, som oss mennesker, på vei mot dagens gjøremål. Våren 2011 kjører jeg mot miljøstasjonen på Hå, hvor jeg har fått tilgang til en fryser fylt med nedskutte kråker. Jeg tar dem ut, en etter en, og putter dem i sorte søppelsekker. Det er ekkelt. På vei hjem, som er en snau times kjøretur fra miljøstasjonen, kjører jeg meg vill og ender opp i en blindvei. Og kråkene, døden i bilen, tar stadig større plass, de sekundene bilen står stille mens jeg girer fra første til revers og tilbake, blir jeg overveldet av angst. Gråten tar meg og lettheten kommer først når jeg kan legge fra meg kråkene i kjølerommet til Naturhistorisk museum i Stavanger.

“dEFINISJONSMAKT” tar utgangspunkt i den døde fuglekroppen etter at fuglen er skutt ned som et resultat av et bestandsregulerende tiltak på Jæren. Jeg har lenge kjent på fortvilelsen ved å leve i en verden som er overfylt av ting. Som kunstner – produsent av objekter og samtidig kritiker av kapitalismen – forsterkes fortvilelsen. Derfor vil jeg gripe fatt i den døde fuglen. Kanskje kan den brukes til noe? Kanskje kan den brukes i en ernæringsmessig sammenheng? Kanskje kan den brukes metaforisk eller spirituellet? Kanskje kan den brukes i kunstnerisk sammenheng?

TOVE KOMMEDAL sin kunstneriske praksis er tverrfaglig og forskningsbasert hvor hun eksperimenterer med det sosiale potensialet i kunst med utgangspunkt i material. Prosjektene går over flere år og resulterer i utstillinger, publikasjoner eller sosiale iscenesettelser. Et gjennomgående tema i hennes arbeid er enkeltindividets sårbarhet i samfunnet.

“dEFINISJONSMAKT” m/ bok; Hå gamle prestegard 2015, New Shelter Plan, København 2015. “EKHO”, 2014; Grunnlovsutstillingen “Hvem eier historien? Makt, kunst og demokrati”. Filmen “UNTITLED”; The 4th International Video Art Exhibition in Taiwan, The Return of the Ghost. 21

Tove Kommedal

“Trophé Corvus Cornix”, 2015
Foto: Christopher Jonassen

Tove Kommedal

“Momento mori I Corvus Cornix”, 2015. Kråkeskjelett
Foto: Christopher Jonassen

Kjersti Vetterstad

I 1890 publiserte den engelske kunstneren, designeren og sosialisten William Morris romanen “News from Nowhere (or An Epoch of Rest)”, en litterær klassiker som kombinerer utopisk sosialisme med science-fiction. Historien begynner med at fortelleren, som lever i London under den industrielle revolusjonen, sovner etter å ha kommet hjem fra et fagforeningsmøte. Når han våkner, befinner han seg i et fremtidig samfunn som hverken praktiserer privat eierskap, lederskap, eller klassedeling. Hovedpersonen slår følge med en av innbyggerne, og sammen setter de ut på en reise langs Themsens. Via folk han møter på veien får han en innføring i en

samfunnsorden som praktiserer full likestilling mellom mann og kvinne, hvor fellesskapet står i sentrum, og hvor selve drivkraften er gleden menneskene finner i naturen og sitt arbeid.

Lydinntallasjonen “Nytt fra ingensteds” tar publikum med på en guidet tur inn i en fremtidig, utopisk versjon av Skien. Lydbildet tar utgangspunkt i en fantasi om hvordan landskapet i området rundt TKS ville høres ut i en verden hvor mennesket lever sammen med, og ikke på bekostning av andre levende vesener.

Installasjonen føyer seg inn i en serie arbeider hvor Vetterstad spørsmålsstiller idéer om naturen og menneskets plass i den, og hvordan prosesser i naturen og menneskelig aktivitet endrer landskapet vi lever i over tid. Er naturen et sted? Er vi noe annet enn natur? Hvordan ville verden sett ut om vi hadde tatt ikke-menneskelige eksistenser på alvor?

“Nytt fra ingensteds”

Lydspor 18 min

Forteller: Eirik Willyson

Lydbilde: Martin Langlie

Takk til Maria Due og Jan P Olsen.

KJERSTI VETTERSTAD (1977) bor og arbeider i Drammen og Oslo. Hun er utdannet ved Kunstakademiet i Bergen og har en MA fra Konstfack i Stockholm. Hun jobber i medier som installasjon, performance, lyd, video, installasjon, foto og film, hvor samarbeid utgjør en viktig del av det kunstneriske virket. Prosjekter som kan nevnes i denne sammenhengen er FINE DAY – en serie video og-installasjonsarbeider utført i samarbeid med Peter Mitterer/Sex Tags. Mor & Jerry er et annet omfattende, pågående prosjekt som utvikles i samarbeid med Monica Winther. Vetterstad underviser på Prosjektskolen Kunstscole i Oslo og ser eksperimentell pedagogikk som en del av sitt kunstneriske virke.

Jean Painlevé

JEAN PAINLEVÉ (1902–1989) var en filmregissør, biolog, kritiker, teoretiker, og animatør, men hans interesser og studier strakk seg også over til matematikk, medisin og zoologi. Alle disse ulike tilnærmingene kom utrolig nok sammen i hans kunstneriske karriere. Painlevé opererte under credoet “Science is fiction”. Han skapte utallige kortfilmer for både publikum og det vitenskapelige samfunn og var en av de første filmskapere til å filme under vann. Som om David Attenborough ville møtt Salvador Dali inneholder filmene hans forbløffende vitenskap, musikk, historiefortelling med vittig og subtil kommentar til mennesket og dets forhold til seg selv og andre dyr.

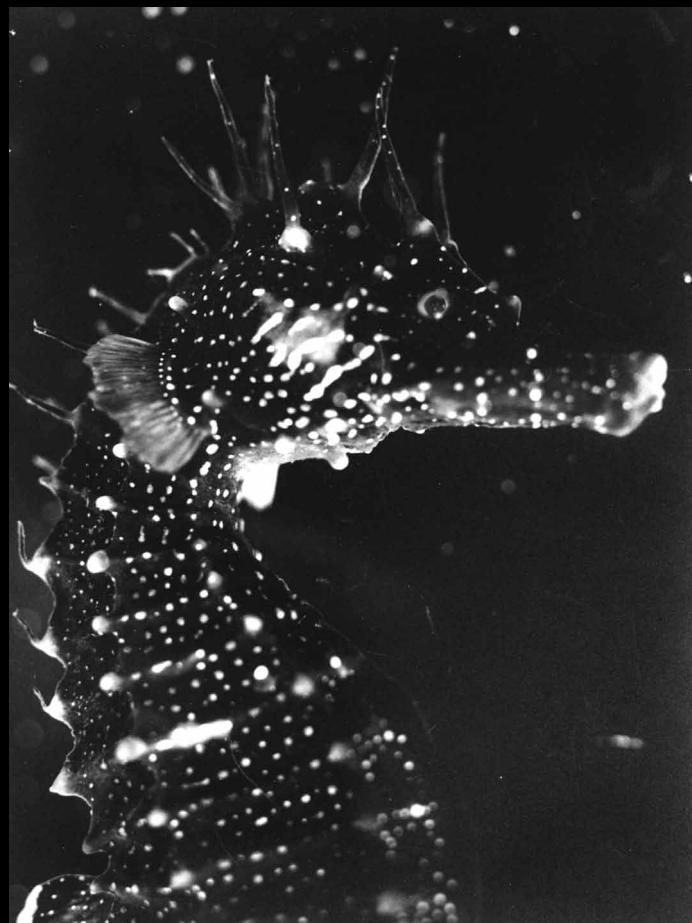
Som surrealistiske, utenomjordiske dokumenter av marint liv har disse filmene forvandlet sjøhester, blekksprut og andre bløtdyr til delikate dansere i sine egne flytende balletter.

Som del av utstillingen vises to av Jean Painlevé sine filmer. “Love Life of the Octopus (Les Amours de la pieuvre)” 1965, 35 mm, farge, 13 min
Musikk: Pierre Henry
“The Seahorse (L’ Hippocampe)” 1934, 35 mm, 15 min
Musikk: Darius Milhaud

Den 18.11 og 21.12 kl 19:00

Takk til Les documents cinématographiques og Archives Jean Painlevé, Paris

Jean Painlevé

Jean Painlevé (1902–1989). Film still fra “The Seahorse (L’ Hippocampe)”, 1934
© Archives Jean Painlevé, Paris

Onsdagsprogram

18.11.16

18:00 Åpning av gruppeutstillingen “When Species Meet”

Performance av Søsja Jørgensen

“Dyrene mine mener jeg bør holde munn og lytte, men ørene mine er små og vanskelige å røre på – eller så glad en kan bli for å se litt dritt”

Kortfilmprogram med visning av Jean Painlevé sine dokumentarfilmer:

- “Love Life of the Octopus (Les Amours de la pieuvre)”, 1965
- “The Seahorse (L’ Hippocampe)”, 1934

30.11.16

17:00 KUNSTKLUBB FOR BARN

Hver onsdag i utstillingsperiodene inviterer Marius til formidling og verksted. Kunstklubben passer best for barn mellom 4 og 10 år

19:00 Estetikkforum

For andre året har vi estetikkforum ved Telemark Kunstsenter. Dette er et åpent forum hvor vi leser tekst på forhånd som diskuteres i plenum

Ta kontakt med TKS eller sjekk facebook for å få tilgang til teksten

07.12.16

17:00 KUNSTKLUBB FOR BARN

19:00 Kunstnerpresentasjon av Kjersti Vetterstad – utstiller “When Species Meet”

Onsdagsprogram

14.12.16

17:00 KUNSTKLUBB FOR BARN

19:00 Anders Nygård presenterer fanzinen Faceless Artist

21.12.16

Juleavslutning og kortfilmprogram med visning av Jean Painlevé sine dokumentarfilmer:

- “Love Life of the Octopus (Les Amours de la pieuvre)”, 1965
- “The Seahorse (L’ Hippocampe)”, 1934

Del av “When Species Meet”

04.01.17

17:00 KUNSTKLUBB FOR BARN

19:00 Overraskelses forelesning, del av When Species Meet
Følg med på www.telemarkkunstenter.no

11.01.17

17:00 KUNSTKLUBB FOR BARN

19:00 “Kommunikasjonseksperten og landskapsingeniøren beveren, samt hunden i forskerens tjeneste” forelesning av Frank Narve Rosell, professor ved Høgskolen i Telemark, i samarbeid med border collien Tapas

For påmelding til beversafari, følg med på www.telemarkkunstenter.no!

Telemark Kunstsenter (TKS) formidler kunst som fag i Telemark. Det betyr at vi er et informasjonscenter og en formidlingsinstitusjon av profesjonell billedkunst og kunsthåndverk i Telemark. Kunstsenteret har dessuten oversikt over og formidler kontakt med alle landets profesjonelle kunstnere gjennom en nasjonal organisasjon for kunstsentre, Kunstsentrene i Norge (KIN). I alt er det 15 slike sentre som i all hovedsak er fordelt fylkesvis. Telemark Kunstsenter holder til i gamle Norges Bank som ligger i Liegata 8 i Skien sentrum. Hovedutstillingene er kuratert av TKS eller ekstern kurator i en gitt periode, mens 1. etasje hovedsaklig er forbeholdt kunstnere med tilknytning til senteret.
www.telemarkkunstsenter.no

Takk til:
Alle ansatte ved Telemark Kunstsenter og spesielt til Ida Marie Tenvik-Bringedal, Marius Strandgård Baun, Gunhild Horgmo og Yrja Skjærum.

Gjengen som har stått for bygging, maling og installering av "When Species Meet":
Christoffer Dalen, Tor Andreas
30 Petterson og Andres Löö

Marie Jager ved Les documents cinématographiques og Archives Jean Painlevé, Paris for rettigheter til å vise filmene. Skien kommune og Telemark fylkeskommune for støtte til TKS.

Alle deltagende kunstnere og foredragsholdere:
Christy Gast, Søsja Jørgensen, Tove Kommedal, Jean Painlevé og Kjersti Vetterstad.
Jaan Evart, Camila Marambio, Frank Narve Rosell og Tapas.

Takk til:
Liina, Tingeling (Royal Air), Knerten, Máiste, Jannena, Frippe, Darinka, Linus, Hofland, Stefan Mitterer, Geir Tore Holm, Kjersti Vetterstad, Åse Løvgren, Terje Øverås, Randi Nygård og Kenneth Varpe.

"When Species Meet" er satt sammen av Karolin Tampere

Grafisk design: Jaan Evart
Opplag: 400
Skriftsnitt: Prophet Medium
Paper: Munken Lynx 100g
Printer: QP, Tallinn

Telemark Kunstsenter
Liegata 8, Skien

19.11.16—15.01.17

When Species Meet

Christy Gast, Søsja Jørgensen,
Tove Kommedal, Jean Painlevé,
Kjersti Vetterstad
Kurator: Karolin Tampere